

ÖZET

EL-AKVÂLÜ'L-MÜSELLEME Fİ-GAZÂVÂTİ'L-MESLEME (METİN-DİZİN)

İbrahim DİREKLİ

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü-Eylül 2013

Danışman: Prof. Dr. Süleyman ÇALDAK

Muhammed Nergisî (öl.1635), Bosna'da doğmuş, ilk öğrenimini tamamladıktan sonra İstanbul'a gelmiş ve eğitimini burada devam ettirip kadılığa kadar yükselmiştir.

Eserlerini oluştururken kullandığı dil ve üslup Nergisî'nin önemli özelliklerindedir. Süslü ve sanatlı bir dil kullanmakta oldukça ileri bir düzeye çıkmış, Türk Edebiyatında süslü nesir diye bilinen edebî türü, Veysî ile birlikte zirveye çıkarmıştır. Onun diğer bir önemli özelliği de hikâyeciliğidir. Kaleme aldığı eserlerde günümüz hikâyeciliğinin izleri görülür. Bu yönüyle de Nergisî dikkatleri üzerine çekmiştir. Hikayelerinde günlük hayatı işleyen temalar kullanması ve gerçekçi tasvirlerde bulunması onun çarpıcı özelliklerindedir. Türk Edebiyatı'nda ilk defa nesirlerden oluşmuş bir "Hamse" sahibi olması hasebiyle de Nergisî önemli bir nesir üstadıdır.

Bu çalışma, Nergisî'nin Hamse adlı eserinin içerisinde yer alan El-Akvâlü'l-Müselleme Fi-Gazâvâti'l-Mesleme üzerine yapılmıştır. İstanbul'un fethini anlatan yapıt, Muhyiddin-i Arabî'nin Muhadaratü'l-Ebrâr ve Müsâmerâtü'l-Ahyâr adlı eserinin tercümesidir. Hamd, sebab-i te'lif ve hatime dışında dokuz bölümden oluşmaktadır.

Bu tez çalışması, Nergisî'nin hayatı, sanatı ve eserleri ile birlikte eserin beş farklı nüshadan tenkitli transkripsiyonunu ve genel dizini içermektedir.

Anahtar Sözcükler: Nergisî 1, Süslü Nesir 2, Hamse 3, Gazâvât 4